

Transkribering: BAKOM BOKHYLLAN Podd #15 – Amanda hamnade i omtentafällan

-Bakom bokhyllan.

Anslag, blandade röster:

- När sommaren kom då efter andra året och jag inte hade gjort fyra tentor så blev det att, okej jag får ta nästa år och ta igen det.

- Jag tror inte att man kan definiera våra studenter som slö utan de är för högpresterande och att det finns en ganska utbredd betygshets.

- Man pratar inte om det som är jobbigt utan det enda man pratar om är att, ooh shit vad bra det gick på den här tentan eller så är det tvärtom, att o h gud det gick så himla dåligt o h gud jag kommer bara få ett B. Oh, jag fick ett AB.

Musik

Amanda Lund:

Jag hamnade i den här omtentafällan redan efter första terminen faktiskt. För då började, då börjar första stora kursen. Och då hade jag bott här i ett halvår och det var tufft och då kände jag att jag kommer inte hinna få det betyget jag vill ha så då gör jag, då gör jag, tänkte jag, omtentan på omtentatillfället. Då blir det att jag gör, då gör jag den andra lilla kursen i augusti. Så det har inte gått en enda sommar utan att jag har haft en tenta i augusti. Jag hade tänkt att det bara skulle vara så den terminen.

Pgm-ledare:

Att hamna efter med studierna på universitetet, det händer de allra flesta studenter någon gång under studietiden men en del hamnar av olika orsaker ännu mer på efterkälken och till sist så blir det över mäktigt. Omtentafällan blir ett faktum. Så blev det i Amanda Lunds fall redan under första året på juristprogrammet vid Stockholms universitet.

Välkomna till Bakom bokhyllan. Jag heter Urban Göransson och i det här femtonde avsnittet av universitetsbibliotekets podd ska vi ta upp det som kallas för omtentafällan. Dvs. när en student som av en eller flera orsaker halkar efter med studieresultaten genom att inte klara av sina tentor och fler och fler bara samlas på hög.

Nu kanske du tänker att det här gäller bara för och omotiverade studenter som struntar i böcker och föreläsningar eller studenter som kanske blivit allvarligt sjuka eller mist någon närstående. Men faktum är att omtentafällan är lika vanlig bland högpresterande studenter, som till exempel Amanda Lund. Som efter gymnasiet i Borås flyttade till Stockholm hösten 2015 för att börja på juristprogrammet.

Här är pressen och kraven höga och med tanke på de höga intagningspoängen till juristprogrammet så går här väldigt många högpresterande studenter som i många fall pressar sig själva väldigt hårt för att skriva högsta betyg på tentorna. För att till sist kunna hitta in på de prestigefulla och högavlönade karriärvägar som juristprogrammet kan leda till. För en del studenter så är det här perfekt men för andra så blir det en fälla.

Amanda Lund:

Jag tänker att det finns tre olika orsaker ungefär rent krasst. Det är att dels är det de som helt enkelt strategiskt hamnar i omtentafällan för att de vill ha höga betyg. Och de fixar också att vara i den fällan. I stress och sådär eftersom, ja men det är deras sätt att få de här bra betygen, att hinna. Men sedan finns det dem som strategiskt kanske börjar att göra omtentor för att de vill ha bra betyg. Tänker att om jag gör som den där personen, hon sa att hon tog igen ja men tre stycken tentor den sommaren och så fick hon bra betyg. Det är ju lugnt. Men som å kanske man som person inte fixar det för att man har mycket stress. Det kan hända saker utifrån, vad som helst liksom. Och sen så finns det helt enkelt dem som på grund utav den fysiska, psykiska orsaker och även då utomstående helt enkelt efter att i och med att det är så hög press är det svårt att ta sig ur det.

Var någonstans är du då av de där tre exemplen?

Ja, jag är lite av en hel smörja tänkte jag säga. Men alltså det hela började med att jag har alltid varit väldigt ambitiös men jag har haft, jag har haft psykisk ohälsa sedan jag var väldigt liten. Men jag har alltid klarat skolan ändå. Men då har jag också levt i en trygghet.

När jag flyttade upp hit.

Jag.

Bara att flytta, bli vuxen, ha ansvar man ska klara allt är ganska tufft. Boendesituationen i Stockholm är ju inte jätterolig. Så då blev det liksom jag fixade inte pressen. Det blir för mycket. Jag hann inte med helt enkelt. I och med att jag är högpresterande från början så redan i princip dag två så kände jag, Ja, det här går inte. Jag är jättedålig. Gud vad osmart jag är. Passar jag in här och så vidare.

Musik

I och med, jag hade klarat en tenta av fem. Jag gjorde inte de andra tentorna. Det var inte så att jag misslyckades utan jag gjorde dem inte. Det innebär ju inte CSN, vilket är alltså ett konstant stressmoment liksom. Det jag kände var väl också att jag ville nästan inte gå till skolan för att man, asså.

Framförallt i början så märker andra studenter att man är borta och

Man själv tänker, andra tänker kanske inte heller på vad gör hon? eller så där. Men som individ så tänker man ju att nu ser alla mig, att jag är i skolan idag men inte har varit här på två veckor och så där. Så det blir en fälla det också.

Ett liksom, allt blir bara en ond cirkel.

Du slöt dig inåt och drog dig undan och det blev en tredje ond cirkel i sig då. Studierna, CSN och fjärde saken eftersom du också var sjuk.

Ja. Men sen så tänkte jag i och med att hoppet är det sista som lämnar en, så tänkte jag, Nej men okej Det är okej för att jag kan få CSN för jag har ju så mycket kontakt med läkare och psykologer och hit och dit så att jag fick ju lite intyg och sådär, ganska många.

och tänkte att, Okej men det löser sig.

Under den här tiden så hade också väldigt mycket problem med boendet och fick flytta runt väldigt mycket. Så att då blev ju helt enkelt att när jag när sommaren kom då efter andra året och jag inte hade gjort fyra tentor så blev det att jag, Okej Jag får ta nästa år och ta igen det.

Fast början är ju att jag skulle ta igen fyra tentor på en termin.

Men du förstår det blir liksom, det går inte. Men sen var det inte så lätt att få CSN ändå. De ansåg att har du klarat dig innan så ska du klara dig nu.

Trailer:

Bakom bokhyllan. Allt utom boktips.

Åsa Örnberg:

Jag tror inte att man kan definiera våra studenter som slö inte generellt sett utan det är väl snarare att de är för högpresterande och att det finns en ganska utbredd betygshets. Jag tror att det är helt enkelt kan bli övermäktigt ibland.

Pgm-ledare:

Lektor Åsa Örnberg vid Stockholms universitet är kursföreståndare för juristprogrammets sjätte termin som spänner över en stora kursen Förvaltningsrätt. Där mellan 220-250 studenter ska ta sig igenom varje läsår.

Åsa Örnberg:

Jag kommer ju självklart i kontakt med dem studenter som söker upp mig. Jag försöker verkligen peppa studenten, att om det är tungt till exempel med uppsatsmomentet prata då med mig.

Jag försöker avdramatisera. Ibland så blir det prestationsångest, det upplevs jättejobbigt, studenten kanske inte kommer igång skrivandet över huvud taget. Och då uppmuntrar jag dem att ta kontakt med mig och så försöker jag att stötta, peppa, avdramatisera och verkligen få igång skrivandet. Så på så sätt så kommer jag i kontakt med studenter men då är det ju mycket upp till dem själva att söka upp mig. För jag har inte så stora möjligheter att identifiera dem och leta upp dem själv.

Jag hoppas att studenterna upplever att min dörr står öppen om man vill prata med mig.

Musik

Pgm-ledare:

För studenter som hamnar i omtentafällan finns det stöd att få på Stockholms universitet som till exempel hos Studie- och språkverkstaden eller Studenthälsan. Men som i Amandas fall så kanske det inte är så enkelt att bara söka upp och be om hjälp mitt i all den press man har med studier och kanske också med CSN, sjukdomar och bostadsproblem. Lösning för Amanda blev att hennes föräldrar stöttade henne ekonomiskt under tredje läsåret på juristprogrammet, för att hon skulle kunna läsa ikapp det hon hade efter sig. Samtidigt fick hon också professionell läkarhjälp utanför universitet.

Så medan hon läste ikapp genomgick Amanda också en ettårig läkarutredning som till sist mynnade ut med att hon fick en ADHD-diagnos.

Amanda Lund:

Men, men jag tog igen. Jag tog igen i alla fall tre tentor fram till sommaren och ett obligatorie. Så att jag fick CSN nu då till hösten 2018.

Och då fick jag äntligen mitt eget boende också. Så det var skönt.

Musik

Generellt, vet du hur det är på juristprogrammet, är det vanligt att man hamnar i omtentafällan eller till och med vanligt att studenter hoppar av och flyttar hem som du nämnde innan?

Det är det som är intressant för att det är ingenting man pratar om. I och med att jag nu då som har vart efter så är ganska social. När jag har mött personer om man har börjat prata så inser man att det är ganska många som är min egen situation på ett eller annat sätt. Men det är ingenting som det pratas om. Överhuvudtaget liksom. Så att det är ingenting.

Nej, det finns inte riktigt någon sådan där att det är många som hoppar av eller så.

Däremot är det väldigt många som då är högpresterande och som vill ha bra betyg som systematiskt blankar. Nej, men nu har inte jag, jag skulle inte få det betyget jag ville. Det är väldigt väldigt många.

Och där kan det lätt ske en ond spiral då?

Ja. Det är det jag menar.

Är du en person som fixar att vara i den här stressen och spiralen då är det ju skitbra. Shoot!

Men man tror ju att det funkar för en. Om det funkar så bra för en annan så borde det ju funka bra för mig. Och så är helt plötsligt är man i att det bara blir jättstressigt och saker och ting blir sämre. Man då i stället känner sig jäkligt dålig.

Jag menar de som faktiskt klarar av att göra det här systemet, kör på! Om det går bra. Tänker jag men men tänk till innan liksom. Hur är jag som person, kommer jag fixa

att

kommer jag fixa den stressen? Är det så pass viktigt? Är det viktigare att jag får

Har kvar mitt boende, CSN osv.?

Vad tror du den här tystnadskulturen beror på?

Man vill inte framstå som svag, tänker jag lite. Istället för att ja men pusha varandra eller finnas där för varandra

Nu vill jag också bara inflika att det självklart finns personer som också gör det så att det inte är så, men i helheten så tror jag att ..

Man pratar inte om det som är jobbigt utan det enda man då pratar om då är, oh shit vad bra det gick på den här tentan. Eller så är det tvärtom att o h gud det gick så himla dåligt oh gud jag kommer bara få ett B och så. Jag fick ett AB. Du vet den där grejen medan man kanske. Jag vet, för när jag skrev min första tenta var jag skitglad. Jag var nästan lyrisk. Ja, jag har skrivit min första universitetstenta. Medan många andra var jätteledsna. Nu är hela livet bara skit också.

Och då menar du att de var ledsen för att de bara klarade det och inte spetsade?

Ja, de gjorde det. De bara klarade det, de kanske fick AB sen.

Men det är typiskt högpresterande. Det är klart att från dag ett. Så när man är i en sån miljö då blir det mer så att till slut så man tror att alla liksom har så himla bra betyg. Då pratar man inte om det. Det är lite som att. Våga prata om dina betyg om du är glad och nöjd över

dem. Men gör det inte heller till liksom att det är allt som det kretsar kring. Det är lite det. För att nu har det blivit så att betyg betyg betyg.

Det handlar inte om det. Vi pluggar juridik. Hallå! Vad vill du göra i framtiden? Vad tycker du är kul? Shit, vad intressant det här fallet var eller du vet sådär mer istället för, hetsen.

Och när en person vågar säga någonting så vågar ju fler.

Ja, men jag känner lite så här. Jag känner också så här. Då börjar man prata om det. Det blir en solidarisk handling att faktiskt säga ifrån någonstans eller vara ärlig.

Musik

Pgm-ledare:

Med all den tunga erfarenhet som Amanda fått av sin omtentafälla på juristprogrammet har hon nu engagerat sig i den nybildade kårforeningen IHJ. Initiativ för ett hållbart juristprogram. Som arbetar för att förändra kulturen på just juristprogrammet. IHJ:s huvudpunkter är att utvärdera studiemiljön, uppmärksamma psykisk hälsa och utmana vägarna för jurister. Vill du kontakta eller bli medlem i deras stödförening så hittar du mer information på deras hemsida, ihj.nu

Amanda Lund:

Det är som är så bra är att det handlar inte om att vi vill sänka kraven på juristprogrammet. Det är inte det. Utan det handlar snarare om att få ett mer hållbart studiesätt.

Att man ska kunna må bra under tiden som man studerar.

Vad ligger till grund för att studenter faktiskt blir så här stressade.

Är det så att det är institutionen som förmedlar att man ska ha bra betyg? Nej. Nej, det är det inte. Utan i många fall är det studenter som pratar med studenter och att man stressar upp varandra. Och det tror jag har liksom, ja men har ju flera flera flera år liksom.

Eliminera hetsen på juristprogrammet helt enkelt?

Precis och även då att faktiskt gemenskap, att känna gemenskap, att man kan lära sig utav varandra. Hur ska jag lära mig på bästa sätt?

Och även skapa ett bättre klimat kan man väl säga och även då utmana befintliga karriärvägar.

Musik

Pgm-ledare:

I det här femtonde avsnittet av Bakom bokhyllan har vi träffat juriststudenten Amanda Lund och hört hennes resa genom omtentafällan. Bakom bokhyllan är tillbaka igen med ett nytt avsnitt om två veckor igen.

Vi som jobbar med universitetsbibliotekets podd är Karl Edqvist, Julia Milder och så jag Urban Göransson. Programsignaturen Die Zeit-ung som vi använder i Bakom bokhyllan är komponerad av Stefan Levin och all annan musik du hört i det här avsnittet är samtliga licensierade under Creative Commons.

Om du vill kontakta oss i redaktionen eller få mer information om podden så går du in på Universitetsbibliotekets webb: su.se/biblioteket. På vår sida där hittar du också länkar till olika former av stöd som finns att få på Stockholms universitet om du hamnat på efterkälken med dina studier.